

FEGYVERNEKI GERGŐ

A kaméleon-pedagógus így csinálja...

Inspiráló ötletek modern pedagógusoknak

© Fegyverneki Gergő 2017

A kamélon-pedagógus így csinálja... - Inspiráló ötletek modern
pedagógusoknak

Szerkesztette: Váczi Dorka

A nyomdai előkészítésért felelős: Jakus Anita

Borító: Jakus Anita

ISBN 978-615-5718-07-6

Kiadja: Neteducatio Kft.

Budapest

Felelős kiadó: Páll Viktória, ügyvezető igazgató

Budapest, 2017

Első kiadás

www.neteducatio.hu

facebook.com/neteducatio.hungary

Minden jog fenntartva, beleértve a sokszorosítás, a mű bővített, illetve rövidített kiadásának jogát. A kiadó írásbeli engedélye nélkül sem a teljes mű, sem annak része, semmilyen formában - akár elektronikusan vagy mechanikusan, beleértve a fénymásolást és bármilyen adattárolást - nem sokszorosítható.

Tartalom

Előszó.....	5
1. A kaméleon-pedagógusnak könnyebben megy?.....	6
2. Mi a kaméleon-pedagógia titka?.....	9
3. Hogy kezdjünk neki?.....	13
4. Hogyan segíthetünk az állandóan netező tanulóknak?.....	19
5. Hogyan tegyük igazán izgalmassá és emlékezetessé az iskolai ünnepeket?	25
6. Hogyan tanítsuk a jó prezentáció-készítést?.....	31
7. Hogyan legyünk interaktívak interaktív tábla nélkül?.....	35
8. Mire valók a mesék az iskolában?.....	39
9. Hogyan lesz élmény a kötelező olvasmány?.....	45
10. Hogyan kezdjünk hozzá a projekt alapú tanításhoz?	53
Ajánló	58

ELŐSZÓ

Kedves Olvasó!

Fegyverneki Gergő a neteducatio.hu Olvasószobájában publikált, nagy népszerűségnek örvendő „A kaméleon-pedagógus így csinálja„ cikksorozatának darabjait olvashatja e kiadványban, amely a megjelent cikkeket egy helyre gyűjtve adja kezébe az akár 5 perc alatt átolvasható ötleteket, azzal a céllal, hogy újabb nagyszerű gondolatok és koncepciók indulhassak el pedagógiai gyakorlatában.

„A kaméleon-pedagógus az egyoldalú frontális ismeretátadás és bemagoltatás mellett/helyett olyan eszközöket és módszereket választ a tananyag feldolgozásához, amelyek, még ha a téma nem is annyira érdekfeszítő, kellően felkeltik a tanulók érdeklődését, hogy kitartóak és együttműködőek legyenek, hiszen némi kreativitással és felkészüléssel a tanulás is lehet élménnyel teli, örömszerző tevékenység.”

Mi más lehet minden pedagógus célja? Boldog és sikeres felnőtteket nevelni boldog gyerekekből, akik számára öröm és érték a tanulás. Ennek elérésére vállalkozni nagy feladat, de e kiadvány ebben próbál segítő kezet nyújtani Önnek kreatív és változatos tevékenységötletekkel, melyek segítenek közelebb kerülni a Z generációhoz.

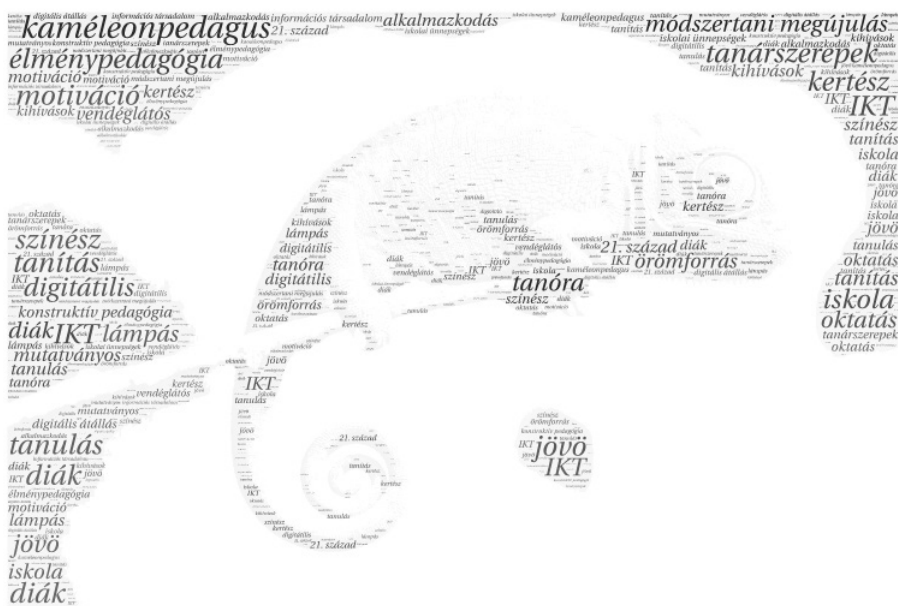
Jó szakmai szórakozást kívánunk a Kaméleon-pedagógus „kalandjainak” olvasásához!

A szerkesztő

A kaméleon-pedagógusnak könnyebben megy?

A kaméleon-pedagógusnak könnyebben megy?

Állandó mozgásban van a világ, miközben újabb és újabb generációk váltják egymást az iskolában. Pedagógusként nem mindig könnyű mindezzel lépést tartani, hiszen gyakran szembesülhetünk új kihívásokkal. A tanulók a világgal kapcsolatos előzetes ismereteikben, tanulási szokásaikban vagy épp viselkedésükben jelentős mértékben eltérhetnek a korábban tapasztaltaktól, ezért a hatékonyság érdekében néha érdemes elgondolkoznunk a szerepváltáson, legyen szó szakmai-emberi hozzáállásról vagy épp módszertani megoldásról.

Ha visszaemlékszünk a korábbi időkre, a pedagógusokat lelkiismeretes kertészhez, alázatos vendéglátóshoz, ügyes mutatóványoshoz és utat mutató lámpáshoz hasonlították. Ezek az értékek ma sem veszítettek erejükből, sőt, a társadalom és az infokommunikációs technológia változásával újabb szerepek várnak ránk.

A 21. századi pedagógusokat leginkább digitális idegenvezetőként és digitális mágusként lehet elképzelni, akik tanítványaik számára megpróbálnak biztos utat mutatni a világháló információforrásai között, valamint a tanítási-tanulási helyzetekben belső indíttatásból kreatívan felhasználják a különféle IKT-eszközöket, hiszen köztudott, hogy ezekkel könnyebben felkelthetjük a diákok érdeklődését és megnyerhetjük a figyelmüket.

A „digitális átállás” azonban csak egy a sok közül ahhoz, hogy könnyen szót értsünk a mai diákokkal, és örömforrás, flow legyen számukra a tanulás, számunkra pedig a tanítás.

A pedagógiai szakirodalomokban egyre többször hallani, hogy a tanításról a tanulásra helyeződött át a hangsúly. Éppen ezért a jó tanár olyan, mint a cseles kaméleon. Mind személyes hozzáállásban, mind módszertani

tudatosságában igyekszik alkalmazkodni a tanulók környezetéhez, hogy aztán megnyerje őket a sikeres együttműködéshez.

Még mielőtt bárki is kényszerként élné meg, hogy ismét itt van egy újabb szerep, aminek már megint meg kell felelni, tisztázzuk, hogy kaméleon-pedagógusnak lenni nem kényszer, csupán egy újabb lehetőség a módszertani megújulásra, amivel motiváljuk a tanulókat, akiknek lelkesedése pozitívan hathat vissza a mi motivációnkra és hatékonyságunkra.

A felkészüléshez szeretnénk megadni minden segítséget a Kollégáknak a Kaméleon-pedagógus így csinálja cikksorozatukban. Ebben az iskola világáról lesz szó : hogyan értsünk a mai diákok nyelvén, mit gondolnak tanulóink a jó tanárról és a jövő iskolájáról, milyen egy iskolai ünnepség, ami még le is köti a diákokat, milyen élménypedagógiai eszközök közül válogathatunk, ha színesíteni szeretnénk a tanórákat, hogyan vonhatjuk be az osztályokat az oktatási folyamat megtervezésébe és kivitelezésébe. Egyszóval, olyan gyakorlatias ötleteket szeretnénk adni, amellyel megnyerhetjük magunknak a tanulókat, és a kollégák is érdeklődve kérdezgetik, mi ezt hogyan csináljuk.

Gondolkodtató

*Milyen új szerepeknek kell megfelelnie egy korszerű,
21. századi pedagógusnak?*

Miért mondhatjuk azt, hogy a jó tanár olyan, mint a kaméleon?

Miért fontos a pedagógiai helyzetekben az alkalmazkodni tudás?

Mi a kaméleon-pedagógia titka?

Mi a kaméleon-pedagógia titka?

Az adaptivitás mint szakkifejezés körülbelül 20 évvel ezelőtt jelent meg a pedagógiában, a digitális generáció esetében azonban minden eddiginél fontosabb, hogy megtaláljuk a tanulókhöz vezető utat vagy sokszor inkább utakat. Cikksorozatunkban ezért megpróbáljuk bemutatni, hogyan változtatta meg a digitalizáció a gondolkodásukat. Ehhez ötleteket, tanácsokat és különféle módszereket próbálunk adni, amelyek segítségünkre lehetnek a hatékony nevelés és oktatás során.

A 21. századi pedagógus olyan, mint a kaméleon. A ritka, különleges és intelligens hullő változatos színvilágával, színváltoztató képességével és ide-oda mozgó, szinte 360 fokban forgó szemével képes alkalmazkodni a környezetéhez, ugyanakkor ezzel a tehetségével sokak figyelmét magára vonja.

Mit is jelent ez?

Egyrészt a kaméleon-pedagógus az egyoldalú frontális ismeretátadás és bemagoltatás mellett/helyett olyan eszközöket és módszereket választ a tananyag feldolgozásához, amelyek, még ha a téma nem is annyira érdekesítő, kellően felkeltik a tanulók érdeklődését, hogy kitartóak és együttműködőek legyenek, hiszen némi kreativitással és felkészüléssel a tanulás is lehet élménnyel teli, örömszerző tevékenység.

Másrészt a kaméleon-pedagógus mindig figyel, hiszen ha változik a környezet, váltania kell neki is. Próbálja nyomon követni, hogyan alakul a tanulók gondolatvilága, vajon mit éreznek, milyen tartalmakat kedvelnek a neten vagy milyen új (IKT-s) lehetőségek vannak, amelyekkel a tanórákat is fel lehetne dobni.

Ezért sokat beszélget a diákokkal, hogy szerintük milyen az ideális iskola és a jó tanár. Ha valami neki nem tetszött vagy elsőre nehézkest hall, nem szorítja a szót a diákokba, és nem riad meg, hanem megköszönni a tanulók tanácsát (sokszor jó tanácsadók a gyerekek), és elgondolkozik azon, hogy saját személyiségéből mennyit és hogyan tudna belevinni a változásba. A nagy utak bejárása is mindig kis lépésekkel kezdődik.

És a kaméleon-pedagógus még mindig figyel: mit lehetne tanulni kollégáktól, milyen jó ötletek keringenek a neten, milyen szakmai napra vagy továbbképzésre érdemes elmenni, hogy minél több színünk legyen a változáshoz, hogy beolvadjunk a digitális generáció világába. Hiszen éppen ezzel fogunk feltűnni, hogy a tanulók látják, fontosak számunkra annyira, hogy nemcsak leadjuk a tananyagot és követelünk, hanem igyekszünk felkelteni az érdeklődésüket és a nyelvükön beszélni, hogy hidakat építsünk az iskola világa és az iskolán kívüli világ között.

A kaméleont a nyitottsága és megújulásra való hajlama miatt szeretik. Figyel másokra, varázslatos színárnyalatokat produkál.

Azonban mint ahogy néhányan rossz szemmel néznek a kaméleonra, ugyanúgy a kaméleon-pedagógus is akadályokba ütközhet. De ezzel próbál nem sokat foglalkozni. Helyette inkább további alakulásokon és színeken dolgozik, mert változik a világ, változnak a tanulók. A kaméleon-pedagógus pedig erről nem maradhat le, ha azt szeretné, hogy tanulói motiváltak legyenek és szeressék az óráit.

Gondolkodtató

*Hogyan tudná összefoglalni, mit jelent a 21. században
a kaméleon-pedagógus kifejezés, mit jelent Ön szerint
kaméleon-pedagógusnak lenni?*

*Miért fontos a tanulók számára, hogy a pedagógusok
kaméleon-pedagógusok legyenek?*

Milyen előnyökkel jár ez?

Egy próbát megér

*Írja össze saját maga (és akár kollégái) számára a kaméleon-pedagógus
„tíz parancsolatát”!*

Hogy kezdjünk neki?

Hogy kezdjük neki?

Azon hosszasan lehetne vitatkozni, hogy milyen a jó tanár. Vajon az, aki kíméletlen következetességgel kéri számon óráról órára a leckét vagy az engedékenyebb kolléga, aki hajlamos több időt szánni a „lelkizésre”, és néha napján képes szemet hunyni afelett, hogy az otthoni tanuláskor tegnap kissé háttérbe szorult a tantárgya?

Mindenki más, de mindenkiben ott a szikra

Nilván sokan sokfélék a pedagógusok, hiszen legfőbb eszközünk a személyiségünk, de bárhogy is legyen, nagyon fontos, hogy a felállított követelményen, elsajátítandó tananyagon és a kitűzött eredményen túl mindig vegyük figyelembe, hogy nincs két egyforma gyerek, mégis mindenki magában hordozza a lehetőséget, hogy a lehető legtöbbet kihozzuk belőlük. Különösen igaz ez a Z generációra.

Persze tudjuk jól, hogy lehetetlen 45 percen keresztül mindenkire külön-külön odafigyelni, ugyanakkor az sem hatékony, ha erősen él a fejünkben egy rögzült ideál a Tökéletes Diákról (vagy éppen van is egy-két ilyen tanuló), akihez a többiek mérjük minden esetben.

Élettörténetben, előzetes ismeretekben, képességben, tanulási stílusban és technikákban, a tanuláshoz és a világhoz való viszonyulásban jelentősen eltérhetnek egymástól a tanulók (még a testvérek is!), ezért a tanításon és tanuláson túl – vagy éppen e folyamatok közben – érdemes időt és energiát fektetnünk a megismerésükre.

Ezekre a módszerekre remek ötleteket és eszközöket találhatunk a pedagógiai-pszichológiai szakirodalmakban. Ilyen a kérdőívezés, a

tanulók megfigyelése, munkájuk elemzése vagy a beszélgetés. Ugyanakkor nem árt itt is továbbgondolnunk, újraértelmeznünk vagy saját pedagógiai céljainak megfelelően felhasználni ezeket, amennyiben korszerű kaméleon-pedagógusként meg akarjuk nyerni a tanulók figyelmét.

Az alábbiakban erre szeretnék pár ötletet bemutatni, hátha más kollégának is hasznára lesz.

A többszörös intelligencia tesztje

Célszerű kitöltetni a tanulókkal a Gardner-féle többszörös intelligencia tesztet, amelyből pillanatok alatt kiderül, melyik intelligenciafaktort (nyelvi, matematikai-logikai, zenei, vizuális, intraperszonális, interperszonális, mozgásos) részesítik előnyben.

Amennyiben megvannak az eredmények, elkezdhetjük tervezni a tanulóknak kedvező feldolgozási módokat, míg máskor azokat a készségeik fejlesztését célszerű megcélozni, amelyben kevésbé jók.

Mit várnak (el) a tanulók?

Szeptember első óráin mindig ismertetjük a tanulókkal a követelményrendszert. Hosszasan soroljuk az elvárásainkat, ugyanakkor sokan nem adnak lehetőséget arra, hogy megkérdezzék a diákokat, ők mit várnak el egy tanártól. Holott lehet, szívesen elmondanák, hogyan tudnánk még inkább a segítségükre lenni a tanulásban, személyiségük fejlődésében és boldogulásukban, milyen stílusban szeretnének tanulni, mi érdekli őket a tantárggyal kapcsolatban, stb.

Talán aprónak tűnik ez a gesztus, míg mások szerint nem érdemes ilyet kérdezni, hiszen nehogy már a nyúl vigye a puskát, de különböző korú és háttérű tanulók esetében azt tapasztalom, hogy az osztály értékeli, ha azt látja, nekünk számít a véleményük. Ha elsőre szótlan az osztály, biztassuk őket a véleményalkotásra, és világítsuk meg nekik, hogy ez az ő érdekük is. Amiatt ne fájjon a fejünk, hogy messze van még szeptember! Ezt a lépést akár a következő tanórán megtehetjük.

A jó tanár hogyan motivál???

Szintén könnyebben tudunk alkalmazkodni tanulóinkhoz, hogy az örömszerző tanulás élményében részesítsük őket (vagy legalább elviselhetőbbé tegyük számukra a tanórákat), ha az „Álmaim tanára, a Jó tanár hogyan motivál?” vagy esetleg „A jövő iskolája” címmel rövid, de informatív fogalmazást íratunk velük. Ezekből sokat meríthetünk, hogy közelebb kerüljünk diákjaink világához, ami által talán könnyebben felkelthetjük érdeklődésüket és figyelmüket. Egészen jó tanácsadók tudnak lenni!

Ötletroham

A fogalmazás mellett kipróbálhatjuk a **Mentimeter** alkalmazást is, ahol a tanulók a számítógépen vagy mobiljaikon beírnak egy szót vagy mondatot, amelyek kivetítve szófelhőbe rendeződnek, majd ez alapján megbeszélhetjük az elképzeléseket.

Értékeljen a diák is!

Az iskolában sajnos domináns az egyoldalú értékelés, amikor érdemjeggyel vagy szóvegesen mondunk ítéletet a tanulók teljesítményéről. Pedig ezzel nemcsak egyszerűen azt éreztethetnénk az osztállyal, hogy az ő véleményük is számít, hanem elősegíthetjük az önreflexiónkat, ami, valljuk be, a több évtizede pályán lévő kollégáknak is hasznos lehet.

A pedagógus értékeléséhez használhatjuk a hagyományos formákat (jegyet vagy szóveges értékelést írnak a gyerekek), de aktivitásra ösztönözve bevezethetjük az interaktív, digitális szavazórendszereket is, például a **Socrative**-ot vagy – sok nebuló kedvencét – a **Kahoot**-ot, de kérhetünk akár szóveges visszajelzést a **Mentimeter** vagy a **Google-úrlap** segítségével.

Bár sok minden megváltoztatása nem rajtunk múlik, és mindenkinek megfelelni száz százalékosan nem lehet, azonban biztos vagyok benne, ha Ti is utánajártok a tanulók ötleteinek, néhányat könnyen és örömmel meg tudtok valósítani.

Az eredmény garantáltan nem marad el!

Gondolkodtató

Miért fontos a tanulók megismerése?

Mik azok a tényezők, amelyben még a testvérek is eltérhetnek?

Milyen tanulóközpontú eszközöket és módszereket ismer, amelyekkel könnyebben megismerheti diákjait?

Egy próbát megér

*Regisztráljon a <https://www.mentimeter.com/> oldalon,
és kérjen visszajelzést az órákról diákjaitól az alkalmazás segítségével!*

Hogyan segíthetünk az állandóan netező tanulóknak?

Hogyan segíthetünk az állandóan netező tanulóknak?

Mára a világháló lett a gyerekek kedvenc „helye”. Gyakran itt élnek, itt szórakoznak, itt tanulnak, néha itt szövődnek diákszerelmek, itt érhetők el a leggyorsabban. Ugyanakkor a netes élmények mellett számtalan veszély leselkedik rájuk, amelyeknek könnyen áldozatául eshetnek, ha nincsenek tisztában az internetbiztonsággal.

Napjainkban, függetlenül attól, hogy ki milyen tantárgyat tanít, digitális idegenvezetőként, minden pedagógusnak fel kell hívnia a gyerekek figyelmét a biztonságos internethasználatra. Az egyes tanórákon vagy délutáni foglalkozásokon, projektnapokon kreatív és hasznos projektmunkák elkészítése közben jól meg lehet értetni a digitális generációval, hogy az internetet sem használhatják felelőtlenül, mert különben könnyen bajba kerülhetnek.

A téma fontosságát jelzi, hogy minden év február második hetének második napján van a Biztonságos Internet Nap. 2017-ben ez a nap február 7-ére esik. Remek alkalom, hogy élesben kipróbáljuk az itt bemutatott ötleteket, de előtte lássuk, hogy pontosan milyen árnyoldalai vannak a hálónak, amelyeknek áldozatául eshetnek a tanulók:

az általuk megosztott képekkel, videókkal visszaélhetnek, vagy később ezek miatt kínos helyzetbe kerülhetnek,

akaratukon kívül adataikat bűncselekményekhez használhatják fel,

az interneten kreált látványvilág önbizalomhiányhoz, testképzavarhoz vezethet,

elektronikus zaklatás (cyberbullying) valamely formája (lángháború, zaklatás, befektetés, kiközösítés, személyiséglopás,

becsapás, szexting) irányulhat ellenük,
a könnyen hozzáférhető pornográf tartalmak torz képeket
szülhetnek,
a hamis profilok miatt ártó szándékú emberekkel kerülhetnek
kapcsolatba (csalás, becsapás, pedofília),
a túlzott internethasználat függőséget okozhat.

Érdemes időt szánni a projektmunkára, hiszen az elkészített és bemutatott
termékek élményszerűen hathatnak a tanulóira. Ezáltal a fontos
információk közötti összefüggések jobban beépülnek, a mechanikus és
reproduktív tanulás helyett a megbeszéltek valódi tudássá, kompetenciává
válhatnak, másrészt a nehezebben tanulók számára is kedvez, hogy
előzetes tudásukat mozgósítva aktívan szerepelhessenek társaik előtt.

Jöjjenek akkor a témák, amelyeket természetesen mindenki saját kedve szerint dolgoztathat fel!

Hozzatok létre olyan figyelemfelhívó és problémamegelőző,
preventív társasjátékot, amely az elektronikus zaklatás veszélyeire
hívja fel játékosan a figyelmet! Találjátok ki a játékszabályokat,
készítsétek el a játéktáblát, a bábukat, esetleg a különféle kártyákat!

Forgassatok tanulságos kisfilmet a világháló használatának
buktatóiról, felhívva a figyelmet az internet előnyeire és
veszélyeire, vagy egy állásinterjúról, ahol a jelentkező kínos
helyzetbe kerül tinédzserkori posztjai miatt!

Dolgozzátok ki egy flashmob (villámcsődület) forgatókönyvét,
amely a digitális generáció figyelmét hívja fel a tudatos és
biztonságos internethasználatra!

Indítsatok Facebook-os mozgalmat ismerőseitek körében a
cyberbullying és az internetbiztonság témakörében!

Látványos, kreatív plakáton/inforgrafikán/ gondolattérképen mutassátok be a világháló pozitív és negatív oldalait!

Rendezzetek színdarabot vagy pantomimjátékot egy találkozóról, ahol az üzenet írójáról kiderül, hogy valójában nem az, akinek kiadta magát az interneten...!

Készítsetek kérdőívet az iskolában arról, ki mire használja a netet, mennyi időt van online, találkozott-e már bármilyen ártó szándékú cselekedettel a világhálón, majd az eredményeket összesítsétek és elemezzétek grafikonokon!

Írjatok és adjatok elő dalt, például rapszöveget az elektronikus zaklatás kezelésére a „hármasszabályról”!

Készítsetek montázst az Instragram-illúzióról és a valóságról, amelyben felhívjátok egymás figyelmét, hogy sokszor felesleges dolgok miatt van testképzavarunk és önbizalomhiányunk, nem mindig az a szép és a tetszetős, amit mások az interneten kreálnak!

Szerkesszetek jótanácsokból álló kisokost újonnan regisztrált Facebook-használónak, mire kell figyelnie a neten ahhoz, hogy biztonságban legyen!

Biztonságos internetezést minden pedagógusnak és diáknak!

Gondolkodtató

*Milyen veszélyek leselkednek az interneten a fiatalokra?
Milyen tanórai és tanórán kívüli foglalkozásokon ismertethetjük meg a
tanulókkal a biztonságos internetezést?
Miért érdemes a téma megértetésére frontális információátadás helyett
valamilyen kreatív és tevékenykedtető módszert választani?*

Egy próbát megér

*A felsorolt jó gyakorlatok közül válasszon ki egyet, vagy szavaztassa meg az osztályával, melyik témát dolgoznák fel szívesen, majd ha elkészültek a projektmunkával, beszéljék meg a tanulságokat, és kereítsenek alkalmat arra, hogy más gyerekeknek és pedagógusoknak is bemutathassák munkájukat, amivel felhívhatják figyelmüket az internetbiztonságra!
A felsorolt projektötleteket kezelhetik szabadon, kedvük szerint adaptálhatják saját tanítási gyakorlatukba.*

5. FEJEZET

Hogyan tegyük igazán izgalmassá és
emlékezetessé az iskolai ünnepeket?

Hogyan tegyük igazán izgalmassá és emlékezetessé az iskolai ünnepségeket?

Iskolai ünnepséget szervezni soha sem volt könnyű és hálás feladat. Napok, esetleg hetek, telnek el úgy, hogy semmi eredeti nem jut eszünkbe, majd következik a forgatókönyv megírása, és még a lelkes szereplőket is meg kell találnunk.

Újabb heteken keresztül zajlanak a próbák, de a teljes siker még ekkor sem biztosan garantált. Valljuk be, a legtöbb gyereknek csak annyi „jön át” a megemlékezések nagy részéből, hogy kötelező volt ünneplő ruhába menni, ott álltak, szavaltak, de nem sok mindent értettek és éreztek az egészből.

Ha nemcsak azt szeretnénk, hogy egyszerűen ki legyen pipálva ez a program is az éves munkatervben, hanem valóban sok tanulót, akár az egész iskolát megmozgató eseményt akarunk, akkor egy-egy iskolai ünnepség vagy megemlékezés esetén sem árt újabb ötleteket kipróbálnunk, ugyanúgy, mint ahogy időnként a tanítási módszereinket is célszerű frissíteni. Próbáljunk olyan ötlettel előállni, ami megmozgatja a gyerekeket, közelebb hozza hozzájuk a szellemiséget, hogy jobban magukénak érezhessék az egészet.

Természetesen ez nem azt jelenti, hogy teljesen el kell felejtetni a hagyományos március 15-ei vagy költészet napi programterveket, csupán érdemes a téma előkészítése, feldolgozása és kivitelezése során jóval több élményben, saját tapasztalatszerzésben és interakcióban részesíteni a diákokat, mintsem számukra nehezen értelmezhető szöveget magoltatni, aztán kiállítani őket az egész iskola elé.

Nemrég ünnepeltük például a magyar kultúra napját, így biztos vannak friss tapasztalataink. Jövőre saját magunk vagy esetleg a magyar, történelem, informatika, ének és rajz szakos kollégákkal összefogva, a hagyományos és digitális technikákat bevetve, a tanulókkal közösen elkészíthetjük Kölcey korának digitális múzeumát a könnyen kezelhető **Padlet** felületen, amiből akár egy kiállítást is rendezhetünk.

Szintén megoldás lehet ezen a napon, ha a hungarikumokról és magyar híres emberekről állítanak össze a tanulók gondolattérképeket, aztán ehhez infografikákat vagy rajzos illusztrációkat, plakátokat készítenek.

A költészet napján a kötelező versmondás mellett/helyett adjunk lehetőséget a tanulónak, hogy saját verseiből, prózarészleteiből is előadhassanak! Legyen ezzel kapcsolatos irodalmi teaház, de kiváló kezdeményezés lehet a közös versírás is egy hatalmas csomagolópapír is pár színes filc segítségével. A tanórákon tanult versekből pillanatok alatt izgalmas szófelhős képverseket lehet varázsolni a **Tagul**-lal, ehhez pedig az ügyesebbek okostelefonnal beolvasható QR-kódba rejthetnek üzenetek, így egy rendhagyó, nyomozós irodalomórává válhat minden, ahol biztos, hogy sokan részt akarnak venni.

Húsvétkor a digitális történetmeséléssel kreálhatunk érdekes történeteket a hagyományokból, míg a tojás alakú szófelhőkben locsolóverseket formázhatunk kedvünk szerint.

Az adventi naptár üzeneteit QR-kódok mögé bújthatatjuk, hogy izgalmasabbá és játékosabbá tegyük a várakozást.

A március 15-ei színdarab akár egy időutazás is lehet, ahol néhány rosszcsont a 48-as forradalom nevű videojátékkal játszhat, majd annyira beleélik magukat, hogy a szereplők meglevenednek előttük,

és visszarepítik őket a csata korába. Tökéletesen összekapcsolható így a gyerekek és a múlt világa. Ezzel a híddal élményszerű és könnyen érthető átjárást biztosíthatunk tanulóinknak a századok között.

A nagyobb iskolai megmozdulásokon – például a névadó tiszteletére rendezett nap előtt – kis összefogással könnyen kivitelezhető lenne, hogy minden osztály egy-egy projektcsapatként induljon a legjobb rendezvényszerveződíjért. Választani lehetne osztályonként ötletgazdákat, projektmenedzsereket, kreatív szakembereket, muzeológusokat, programszervezőket, plakáttervezőket, kiadványszerkesztőket stb. Ebbe bármelyik tanórán be lehet kapcsolódni, akár idegen nyelvekből is. A verseny során készülhet prezentáció, idővonal, makett, köszöntő, kisfilm, pantomim – bármi, ami a témához kapcsolódik.

Egy ilyen projektben hamar fellelkesednek a gyerekek, szívesen elkészítik a projektmunkákat kellő tanári motiváció és segítségnyújtás esetén. Ennek köszönhetően megismerik a különféle munkaformákat és technikákat, számos kompetenciájuk (kommunikáció, együttműködés, kreativitás, IKT, stb.) fejlődik, miközben az iskolának jókora anyaga gyűlik össze, amiből a végső kiállítás nemcsak alkalomhoz illő lesz, hanem közben a tanulók is magukénak érzik azt.

Egy próbát mindenképpen megér valamelyik ötlet!

Gondolkodtató

Miért fontos, hogy az iskolai ünnepségek szervezésekor is kaméleonok legyünk, és újszerűen közelítsük meg ezeket?

Hogyan vonhatóak be úgy a gyerekek, hogy szívesen, érdeklődve vegyenek részt egy eseményen?

Egy próbát megér

Készítsen a tanulóival közösen éves interaktív naptárat, amelyen a „piros betűs napok” mögé QR kódokkal információkat, szövegeket és képeket gyűjtenek össze!

6. FEJEZET

Hogyan tanítsuk a jó prezentáció-készítést?

Hogyan tanítsuk a jó prezentációkészítést?

A prezentációk hatékony és eredményes színfoltjai lehetnek a tanórának, de vajon mitől lesz igazán jó egy digitális bemutató?

Időről időre érdemes a tanulóinkat megkérni, hogy készítsenek prezentációs kiselőadást. Ennek számtalan előnye van. Aktivitásra, önálló kutakodásra, kreativitásra, IKT-használatra és egész osztály előtti szóbeli megnyilvánulásra ösztönözhetjük bármelyik diákot.

Pedagógusként sokféle bemutatóval találkozhatunk már általános iskolában is, de a mi feladatunk, hogy megtanítsuk a gyerekeknek, mitől lesz igazán jó egy prezentáció és ennek előadása, hiszen a középiskolában, különféle tanulmányi versenyeken, projektekben, az egyetemen, majd később a munkaerőpiacon vagy konferenciákon bárkivel előfordulhat, hogy ki kell állnia nagyközönség elé.

Érdemes tanév elején vagy a kiselőadások előtti órán rászánni egy kis időt a szempontok megbeszélésére, megnézni egy korrekt diasort és jó előadást. Ezekhez készíthetünk a gyerekeknek ellenőrzőlapot, amelyen kipipálhatják maguknak pontról pontra, hogy megfelelően dolgoztak-e:

A prezentációból egyértelműen kiderül, hogy tanulmányoztam a témát, ezért válaszolni tudtam a megadott kérdésekre.

A betűk elég nagyok, és a színeket is jól választottam ki, valószínűleg a hátsó sorban ülők is kényelmesen el tudják majd olvasni.

Nem animáltam öncélúan, feleslegesen az elemeket.

Ügyeltem arra, hogy ne kövessék el helyesírási és nyelvhelyességi

hibákat.

Elegendő és informatív képet/ábrát helyeztem el a mondandóm illusztrálásához.

A képi és szöveges információk forrását mindig szabályosan megjelöltem.

Feltüntettem a nevem és az előadás dátumát is.

A prezentációra írtakat nem felolvasom, hanem igyekszem összefüggően, értelmesen beszélni, és érdekességeket mondani.

Ma már szerencsére több prezentációkészítő program ingyen elérhető. Ezekre hívjuk fel a tanulók figyelmét, lehetőség esetén próbáljuk ki akár az informatika szakos kollégákkal összedolgozva!

A **PowerPoint** nagy előnye, hogy hiperhivatkozások beszúrásával nemcsak különféle weboldalakra ugorhatunk át, hanem a dokumentumon belül is lépkedhetünk. A **Sway** szintén a Microsoft alkalmazása: egyedi, interaktív bemutatókat hozhatunk vele létre. A **PowToon** vagy **Biteable** már arra is lehetőséget ad, hogy a digitális történetmesélés módszerével akár kisfilmszerű bemutatókat hozzunk létre. A **Prezi** pedig egy merőben új, látványos és innovatív eszköz, amely segítségével megmutatható bármilyen téma rész-egész viszonya, majd az egyes elemeket külön-külön kinagyíthatjuk.

A prezentációnkat látványosabbá és követhetőbbé tehetjük, ha hosszú mondatok helyett az áttekinthető elrendezést választjuk. A téma felvetéséhez vagy az összegzéshez készíthetünk a **Tagxedo**-val vagy a **Tagul**-lal színes szófelhőket az előadás kulcsszávaiból. De akár egy gondolattérkép létrehozására is vannak remek oldalak: **Coggle**, **Bubble**, **MindMeister**

Mindehhez ingyenes és jogtiszta képek **Pixabay** és a **Freepik** oldalon találhatóak.

Ha sikerül megértetni, hogy a tartalmi részen túl a prezentáció formai részét, valamint az előadás stílusát is beszámítjuk az értékelésnél, biztos, hogy a tanulók is jobban oda fognak erre figyelni.

Kiselőadáskor ne felejtkezzünk meg a többiekről sem! Kérjük meg előadónkat, hogy készítsen a bemutatójához osztálytársainak néhány kérdésből álló ellenőrző feladatlapokat, amiket majd kioszthat, vagy ha előre megkapjuk az előadás anyagát, akár egy interaktív **Kahoot**-os szavazással is ellenőrizhetjük, hogy ki mennyire figyelt, de egyébként az ügyesebb gyerekek maguktól megoldják ezt is.

Gondolkodtató

*Milyen előnyei vannak a tanulói prezentációkészítésnek?
Gyűjtse össze, milyen prezentációkészítő alkalmazásokat ismer!*

Egy próbát megér

*Tekintse át tanulóival a jó prezentáció szempontjait
(szükség esetén alakítsanak ezeken),
majd ez alapján készíttessen bemutatót!
Ha idejük és lehetőségük van, esetleg hasonlítsák össze a
korábbi prezentációjukkal, és beszéljék meg a különbségeket!*

Hogyan legyünk interaktívak interaktív tábla nélkül?

Hogyan legyünk interaktívak interaktív tábla nélkül?

„Magad uram, ha szolgád nincsen.” Legújabb írásunknak ez lehetne a mottója, hiszen ahhoz szeretnénk praktikus tippeket adni, hogy mit tudunk kezdeni, ha a digitális generációt valamilyen ötletes interaktív feladattal szeretnénk aktivitásra bírni, viszont technikai akadályokba ütközünk, például nincs a termünkben interaktív tábla vagy internetkapcsolat.

Igazából a keserű valóság szülte ezt a két ötletet, de álljon bizonyítékául annak, hogy ha valamit igazán szeretnénk, akkor nincs lehetetlen.

Néhány éve a főiskola utolsó évében arról terveztem szakdolgozatot írni, hogyan használhatjuk fel az interaktív táblát a magyartanításban. A konzulensem is örömmel rábólintott erre, majd egy vidéki gimnáziumba kerültem, ahol alig vártam, hogy kipróbálhassam az interaktív táblát, a hozzátartozó szavazórendszereket és feladatszerkesztőket. Csakhogy nem volt sem digitális tábla, sem wifi.

Ekkor kezdtem olyan megoldásokon ötletelni, amivel valahogy tudnám helyettesíteni ezeket az eszközöket úgy, hogy minél több gyerek figyelmét megnyerjem kellően kreatív, interaktív és motiváló feladatokkal. Laptop és projektor volt a teremben, így ezekből kellett kihozni valamit, és a Microsoft **PowerPoint** segítségével sikerült két újdonsággal elvarázsolni a gyerekeket.

Habár a PPT-t leginkább a mondandónk prezentálására használjuk, hogy segítsük a tanulókat a vázlatírásban, ennél jóval több mindenre képes az alkalmazás egy kis időráfordítással.

Interaktív játék házilag

A **PowerPoint**-ban bármelyik tantárgyhoz készíthetünk interaktív, feleletválasztós játékot. Hogyan?

Először a diakockákra írjunk fel állításokat, majd ezek mellé válaszlehetőségként: igaz vagy hamis. Hogy izgalmassá tegyük a játékot, a jó válasz mögé beszúrhatunk elismerő hangeffektust (taps, fanfár, éljenezés, stb.), míg a helytelen válaszéhoz valamilyen egészen más stílusú hangot és szomorú emotikont tegyünk! Ezekre bőven találunk lehetőségeket a szerkesztőben.

A PPT Beszúrás menüjében be tudunk tenni hiperhivatkozással különböző képeket, hangeffektusokat és weboldalakat is. A feladatokat különbözőképpen variálhatjuk: döntsék el a tanulók, hogy az állítás igaz vagy hamis, vagy válasszák ki a helyes alakot. Lényeges, hogy az azonnali visszajelzés előtt ismertessük tanulóinkkal a játékszabályokat, hogyan válaszol a gép. Például jó válasz esetén megtapsol, rossz válasz esetén pedig robbanásszerű hangot ad ki.

Ha nincs szavazórendszer...

A nyomógombos szavazórendszerek vagy ezek hiányában a mobilok egyre népszerűbb kellékei a tanítási folyamatnak, hiszen a neten egyre több szavazórendszerben állíthatunk össze kérdéssort, amivel gyorsan letesztelhetjük egyszerre az egész osztályt, hogy mennyire készültek fel. Az esetleges eszközhiányt ez esetben is kiküszöbölhetjük a **Power Point**-tal és egy pár színes papírral.

A diakockán látható kérdéshez írjunk különböző színnel válaszlehetőségeket. A jó választ animáljuk be úgy, hogy kattintásra például megnagyobbodjon vagy előre ugorjon a maga színével.

Ez követően a kérdéssorhoz ugyanilyen színű lapokból készítsünk annyi szavazókártyát, hogy az osztályban minden tanulónak jusson minden színből egy-egy. A tartósság érdekében akár lelaminálhatjuk ezeket.

Ezután nincs más hátra, mint hogy kipróbáljuk a szavazást. Vetítsük ki az adott kérdést a hozzá tartozó színes válaszlehetőségekkel. Aztán amilyen gyorsan tudják a tanulók, emeljék magasba azt a színkártyát, amilyen színű szerintük a jó válasz. Ha mindenki döntött, kattintsunk tovább a jó válasz kivetítéséhez, és beszéljük meg a jó megoldást, amennyiben szükséges. Nem sok kreativitás szükséges ahhoz, hogy a diakockákat multimédiássá tegyük, az órák azonban nagyon változatossá és jó hangulatúvá varázsolhatóak. A megoldandó feladatok a diákokban pillanatok alatt felidézik az általuk kedvelt számítógépes játékok világát, így nagyobb lelkesedéssel kezdenek neki egy nehezebb akadály átugrásának.

Gondolkodtató

*Hogyan tehetjük ineteraktívvá a PPT diakockáit,
ha nincs lehetőségünk más feladatszerkesztőt használni?*

Egy próbát megér

*Allítson össze néhány kérdésből és válaszlehetőségből álló diasort,
majd gyártsa le hozzá a színes szavazóetliket,
hogy megmozgassa tanulóit!*

8. FEJEZET

Mire valók a mesék az iskolában?

Mire valók a mesék az iskolában?

Egyszer volt, hol nem volt, az Óperenciás tengeren is túl, élt néhány bölcs király, s királynő, akik a Napnál is fényesebben látták, hogy évtizedek alatt nemhiába gyűjtötték össze őseink a szebbnél szebb meséket. Gondoltak egyet, hogy fel lehetne használni ezeket a különféle testi és lelki bajok gyógyításában. Az ötlet híre hetedhétországon túl szárnyalt, és bizony ma már az oktatásban is egyre többen mesélnek...

A biblioterápia, vagyis a könyvekkel való gyógyítás nem újkeletű dolog, a meseterápia pedig egyre ismertebb és népszerűbb módszer. Itthon több fajta irányzata is van. Alkalmazzák az egészségügyben, a lelki tanácsadásban és az oktatásban is. Egyes szakértők abból a sajátságos helyzetből indulnak ki, hogy nincs az életünkben olyan helyzet, amelynek ne lenne a magyar népmesék között egy megfelelő párja.[1]

Mielőtt úgy döntenénk, hogy szívesen segítségül hívnánk a módszert, nem árt részletesebben utánajárni,[2], [3] hogy pontosan miről is szól, viszont egy-két mesei elemet bátran bevethetünk a különféle korú tanulóknál.

Kisebбекnél mesékkel fejleszthetjük az empátiás és a kommunikációs készségeket. Elmondhatják kedvenc meséjüket, bemutathatják saját magukat egy meseszereplő helyébe bújva, vagy illusztrációt készíthetnek a kedvenc történetükhöz. A kreativitás fejlesztéséhez jó ötlet, ha egy mesét megkezdünk, amit aztán a tanulóknak kell befejezni, akár láncmeseként.

A mesehősökön keresztül beszélhetnek a gyerekek vágyaikról, örömeikről vagy épp félelmeikről is, megismerhetnek más nézőpontokat, de mindig vezessük rá őket, hogy kellő kitartással és bátorsággal le tudják győzni a félelmüket jelképező sárkányokat, és bizony elnyerhetik királyságukat!

De vajon kinek mit jelent királynak vagy királynőnek lenni? Erről is sokat lehet beszélni.

A felsősök, sőt a középiskolások is kedvelik, ha egy mesén keresztül közelítünk meg egy témát, hiszen így egy kis időre visszarepülhetnek a gyerekkorukba, ugyanakkor hamar rájönnek, hogy ezek a szövegek nemcsak szórakoztatnak vagy elkápráztatnak, hanem nagyon gyakran komoly, mély tartalmakat rejtene magukban.

Az önismeret vagy a verbális kifejezőképesség fejlesztésénél, konfliktuskezelésnél sokat segíthet egy jól kiválasztott mese, mint ahogy empátiára, toleranciára vagy épp hatékony életvezetésre is nevelhetünk vele.

Nagyobbaknál, kamaszkorban gyakori téma a párkapcsolat, ám sokszor a lányok és a fiúk „cikizik” egymást. A „Négy férfi meg egy nő” című népmesét,[4] habár afrikai alkotásként tartják számon, jól lehet vele dolgozni osztályfőnöki órán vagy diákönkormányzati napon, ha a tanulókkal a párválasztásról és a párkapcsolatokról szeretnénk beszélni.

Ráhangolhatjuk a témára őket úgy, hogy külön csoportba ültetjük a lányokat és a fiúkat, majd színes plakátot készíttetünk velük az ellenkező nem pozitív és negatív tulajdonságairól. Ezeket beszéljük meg megfelelő tanári facilitálással, reagáljunk az állításokra, és adjunk lehetőséget, hogy mindenki elmondhassa a véleményét! Közben érdemes felhívni a sztereotipizálás veszélyeire a figyelmet.

Ezt követően kezdjük el felolvasni vagy elmondani a Négy férfi meg egy nő című mesét, de egy ponton, még mielőtt kiderülne, hogy nehéz olyan társ nélkül élnünk, akik jól kiegészít minket, szakítsuk meg a történetet, hogy a tanulók saját elképzeléseik szerint folytathassák azt.

Miután mindenki előadta a befejezett meséjét, aki szerette volna, olvassuk végig az eredeti történetet, és hasonlítsuk össze a gyerekek által írt különféle variációkkal! Megfelelő hozzáállással tanulságos beszélgetés kerekedhet így a tartós párkapcsolatról, a kölcsönös a tiszteletről, a felmerülő magánéleti problémák, személyes válságok emberséges rendezéséről vagy épp a megértésről és elfogadásról.

Természetesen más népmesét is felhasználhatunk a téma feldolgozásához, hiszen az összegyűjtött magyar népmesék nagy kincsek a nevelésben és az oktatásban is.

A foglalkozás végén akár a Gary Chapman-féle[5] tesztet is megmutathatjuk a tanulóknak, hogy jobban megismerjék önmaguk és mások „szeretetnyelvét” a tartósabb és boldogabb kapcsolatok reményében.

Sajátos hangulatú, érdekes, motiváló órákat tarthatunk a mesebirodalom megnyitásával.

Hivatkozások:

[1] Boldizsár Ildikó (2010): *Meseterápia. Mesék a gyógyításban és a mindennapokban.* Magvető. Budapest.

[2] Boldizsár Ildikó szerk. (2014): *A meseterápia a gyakorlatban. A metamorphoses meseterápia alkalmazása.* Magvető. Budapest.

[3] Kádár Annamária (2012): *Mesepszichológia. Az érzelmi intelligencia fejlesztése gyermekkorban.* Kulcslyuk Kiadó. Budapest.

Kádár Annamária (2014): *Mesepszichológia 2. Útavaló a kényes nevelési helyzetekhez.* Kulcslyuk Kiadó. Budapest.

[4] Boldizsár Ildikó (2007): *Mesék nőkről férfiaknak.* Magvető. Budapest.

[5] Gary Chapman (2013): *Egymásra hangolva. Öt szeretetnyelv a házasságban.* Harmat Kiadó. Budapest.

Gondolkodtató

*Hogyan lehetünk hatékonyak az oktatásban és a nevelésben
a népmesék felhasználásával?*

Miért bizonyulnak jónak például a pedagógia helyzetekben a mesék?

*Olvassa el újra kedvenc meséit, és gondolja végig,
hogyan lehetne ezeket nevelési és/vagy oktatási célokra felhasználni!*

Egy próbát megér

*Kérje meg tanulóit, hogy olvassák el kedvenc meséjüket, és azon keresztül
mutassák be magukat, meséljenek magukról egymás előtt!*

Hogyan lesz élmény a kötelező olvasmány?

A digitális generációról egyre gyakrabban lehet hallani, hogy nem olvasnak, és általában unalmasnak tartják az irodalmat, ez azonban így nem teljesen igaz.

A különféle tantárgyi attitűdvizsgálatok valóban arra jutottak, hogy az elmúlt évekhez képest a mai tanulók körében csökkent az olvasási kedv és az irodalom népszerűsége,[1] ugyanakkor ha körültekintőbbek vagyunk, láthatjuk, hogy igenis olvasnak diákjaink. Csak éppen kötelezők helyett a közösségi média bejegyzéseit, életkoruknak megfelelő motivációs idézeteket és klipeket, de népszerűek az egyre gyorsabban terjedő mémek és képregények is. Mindemellett a legújabb ifjúsági regények is olvasóra találnak, egy-egy bestseller ott lapul az iskolatáskákban vagy órán a pad alatt...

A kötelezőknek ritkán örülnek a gyerekek, némi újíto szándékkal azonban talán új értelmet adhatunk az irodalomóráknak.

Érdeemes olvasás előtt a művek feldolgozásához olyan feladatokat adunk, amelyek felkeltik a tanulók érdeklődését, megmozgatják a fantáziájukat és aktivitásra készítetik őket. Például készítsenek kisfilmet vagy képregényt a kedvenc részükből, írják át a cselekmény szempontjából lényeges párbeszédet rapszövegbe, indítsanak a Facebook-on az olvasmányhoz kapcsolódó memkészítő versenyt, egy szereplő bőrbé bújva blogoljanak, vagy adjanak elő pantomimjátékot a kedvenc jelenetükből... A sor szinte a végtelenségig folytatható. Az irodalomóra megújításához remek ötleteket lehet találni különféle kiadványokban.[2], [3]

A drámapedagógia módszerével szintén olvasásra motiválhatjuk a tanulókat. Előnye, hogy a játék során egy olyan képzeletbeli világ épül fel, amelybe a szerep kapcsán aktívan bekapcsolódnak a tanulók. Ebben a helyzetben valós problémákkal és életszerű kérdésekkel találkozhatnak, amelyeken cselekvésbe ágyazottan gondolkozhatnak, miközben közelebb kerülnek a mű jelentéséhez.[4]

Ezzel nemcsak az irodalomnak adhatunk új értelmet, hanem fejleszthető a diákok képzelőereje, kreativitása, szociális és kommunikációs készsége, az értékítéletük, illetve közelebb kerülhetnek önmaguk és mások megismeréshez, kipróbálhatják egymás között az improvizációt.

Érdekes több drámaóra-gyűjteményt[5] átnézni és ötleteket meríteni. Ha figyelmesek vagyunk, akkor ezekből összegyűjthetjük a dramatikus módszer lépéseit, amelyek segítségével megtervezhetjük a saját dramatikus irodalomóránkat epikai, lírai vagy épp drámai művek értelmezéséhez. Így jött az ötlet, majd a tervezgetés, hogy a kilencedikeseket újszerűen próbáljam rávenni, hogy olvassák el az Antigonét. Íme a saját igények szerint alakítható dramatikus óraterv!

Hivatkozások:

[1] Kerber Zoltán (2009): *A magyar nyelv és irodalom tantárgy helyzete az ezredfordulón. Új Pedagógiai Szemle*, 52. 10. sz. 45-61.

[2] Pethőné Nagy Csilla (2007): *Módszertani kézikönyv az irodalomkönyv 9-12. és az irodalomtankönyv a szakközépiskolák számára 9-12. című tankönyvcsaládhoz. Korona Kiadó. Budapest.*

[3] Müller Andrea: *A 21. századi magyartanár módszerei, avagy hogyan tartson kreatív-produktív magyarázókat. Neteducatio. Kft. Budapest.*

[4] Bolton, Gavin. (1993): *A tanítási dráma elmélete. Színházi füzetek V. Budapest, Marczibányi Téri Művelődési Központ.*

[5] Püspöki Péter szerk. (2000): *Drámaóra-gyűjtemény (óratervek általános- és középiskolások számára. B-A-Z Megyei Drámapedagógiai és Színjátszó Műhely. Miskolc.*

Az Antigóné értelmezése – dramatikus módszer

Tér: Osztályterem, félretolható padokkal

Idő: 90 perc

Eszközök: korona, kártyalap

Tanulási terület: diktatúra, demokrácia, erkölcs, törvény, lelkiismeret, családi kötelékek

Téma: Szophoklész Antigóné című drámájának értelmezése

Fókusz: Hogyan viselkedjünk a diktatúrában? Álljunk-e ki biztosra vélt igazunk mellett a zsarnoki hatalommal szemben, vagy hódoljunk be? Antigónék vagy Iszménék legyünk-e egy esetleges elnyomó uralomban?

Keret: A játékosoknak a dráma szerepeit kínáljuk játékra.

A történetváz ismertetése: Mondjuk el röviden a mű lényegét!

1. *Asszociációs játék:* A tanulóknak kis kártyalapokat osztunk ki, amelyen arra kérjük őket, hogy fejezzék be az alábbi mondatot: „A zsarnoki hatalomról az jut eszembe, hogy...” Ezeket néhány perc múlva közösen megbeszéljük.

2. *Forró szék – Kreón:* Megkérjük a tanulókat, hogy hunyják be a szemüket, és képzeljék el, milyen életük lenne a diktatúrában. Eközben a tanár saját fejére teszi Kreón koronáját, és lehetőséget ad, hogy Théba népe (a tanulók) feltegyen neki egy kérdést, majd egy tanuló fejére teszi át a hatalmat szimbolizáló királyi ékszert, aki a forró székbe ülve szintén megpróbál választ adni a következő kérdésre (figyeljünk arra, hogy a diák csak akkor üljön a forró székbe, ha önként jelentkezik, vagy a tanár töltsé be ezt a szerepet!). Miután válaszolt, továbbadja másnak a koronát. A tanár irányító kérdéseket is feltesz Polüneikésszel kapcsolatban.

3. *Tanári narráció:* Már az ógörögök is úgy vélekedtek, hogy a halottaknak kijár a végtisztesség. Ezt diktálta az istenek parancsa és a hagyomány. Kreón, Théba királya mégis úgy rendelkezett, hogy Polüneikészt nem lehet eltemetni. Évszázados erkölcsi szokás és párnapos önkényes rendelkezés ütközött össze. Antigoné a királyi rendelettel is szembement, csak hogy testvérbátyját illendően elbúcsúztassa földi útjáról, azonban testvére, Iszméné rettenetesen félt Kreón megtorlásától.

4. *Belső hangok*

„A” csoport: Milyen érzések játszódnak le Antigonében? Hogyan terveli ki, hogy a királyi parancs ellenére is eltemeti testvérét, Polüneikészt? Mit gondol vajon Iszménéről, amiért nem akar neki segíteni ebben?

„B” csoport: Mit gondol Iszméné Antigoné ötletéről? Miért fél ennyire Kreontól? Hogyan próbálja lebeszélni Antigonét tervéről?

5. *Fórum-színház*: A játsszók jelenítsék meg az a drámabeli szituációt, amikor Kreón kihirdeti ítéletét. Szerepek: Kreón, Antigoné, Iszméné, Haimón, Eurüdiké, a thébai nép. A tanár a moderátor szerepében Teiresziást játssza.

6. *Síratóasszonyok*: Körben ülve mindenki kommentálja egy-egy mondatban az eseményeket!

7. *A mérleg nyelve*: A tanulók tetszőlegesen alakítanak ki két csoportot. Az egyik fél Antigoné, a másik fél Iszméné álláspontja mellett érvel, majd próbálják egymást meggyőzni.

8. *Sajtótájékoztató*: Riporterek szerepébe bújva a diákok a Teiresziást alakító tanártól kérdeznek az eseményekről, és tanácsot kérnek hasonló esetekre.

9. *Szerepen kívüli beszélgetés*: Kisemberként hogyan viselkedhetünk, és hogyan védhetjük meg szeretteinket a zsarnoki hatalomban?

Gondolkodtató

A rossz jeggyel való fenyegetés helyett, a tanulók belső motivációjára építve, hogyan érhetjük el, hogy elolvassák a kötelező olvasmányokat, vagy legalább gondolkozzanak és beszélgessenek a mű legfontosabb kérdéseiről?

Melyek azok a pozitívumok, amelyek miatt érdemes kipróbálni a dramatikus tanítást?

Milyen készség fejleszthetőek ezzel a módszerrel?

Egy próbát megér

A dramatikus óraterv konvencióit (forró szék, belső hangok, mérleg nyelve stb.) felhasználva gondolja végig, hogyan beszélne művekről másképpen diákjaival, hogy az órák érdekesek és interaktívak legyenek!

Hogyan kezdjünk hozzá a projekt alapú tanításhoz?

Hogyan kezdünk hozzá a projekt alapú tanításhoz?

Ennek meg mi értelme? Miért kell ezt megtanulnunk, ha úgy sem vesszük semmi hasznát az életben? Ilyen kérdéseket bizonyára már minden pedagógusnak feltettek a diákjai egy-egy lecke kapcsán. Ha végignézzük napjaink álláshirdetéseit, valóban az látjuk, hogy mást vár el a munkaerőpiac, mint amire az iskolában készítjük őket. Ezt maguk a tanulók is megerősítik. Ha néha időt szánunk arra, hogy beszélgessünk velük az életéről is, elmondják, hogy érdektelenségük mögött gyakran az áll, hogy nem értik, miért kell nagy mennyiségű lexikális anyagot megtanulniuk, illetve az oktatást miért nem kapcsoljuk össze valós élethelyzetekkel...

Pedagógusként a tartalmi szabályozásra nincs nagy hatásunk, viszont ezek átadásában, módszertani kivitelezésében elég nagy a szabadságunk ahhoz, hogy kellőképpen életszerűek lehessünk. Egy jól kitalált tanulási projekttel nagyban kapcsolódhatunk az élethez. Ezzel a megtanulandó tananyagot is emészthetőbb formába önthetjük, felkelthetjük a digitális generáció érdeklődését, együttműködésre és tanulásra bírhatjuk őket, hiszen aktívan részt vehetnek a projekt kitalálásában és megvalósításában, miközben számtalan olyan készségük fejlődik, amelyre szükségük van a 21. században.

A projekt alapú tanulás lényege ugyanis, hogy középpontjában egy olyan nagyon is valóságos, gyakorlati probléma megoldása áll, amelyet a tanulók tanári segítséggel ugyan, de saját elhatározásból oldanak meg egymással együttműködve, több tantárgyhoz kapcsolódva, amelynek eredménye minden esetben egy szellemi vagy anyagi természetű alkotás. Ez a produktum, vagyis projektmunka gyakran egy tágabb közösség érdekeit is szolgálja.[1]

Vegyük például azt a szituációt, amikor a görög mitológiát tanuljuk! Ezt sokféleképpen megtaníthatjuk akár frontálisan, akár csoportmunkában vagy tanulói kiselőadásokkal tarkítva, de erősen motiváló lehet, ha a csoportoknak azt mondjuk, hogy – mint ahogy a „kinti” életben is gyakori a verseny – egy-egy utazási iroda prospektusát kell elkészíteniük. A képzeletbeli turisták (vagy zsűri) azzal a céggel fognak Görögországba utazni, akinek a legjobb a kiadványa.

Ismertessük az osztállyal a projekt céljait, valamint a feldolgozás legfontosabb állomásait és a határidőket, mit hogyan értékelünk! A magazin elkészüléséhez választani kell szerkesztőket, újságírókat, képszerkesztőket és akár interjúalanyokat is, aztán kezdődhet a munka!

A résztvevők ismertessék a lapban a görög mitológiát, mutassák be a színház kialakulását, írjanak a görög vázafestészetről és híres épületekről, meséljenek az athéni demokrácia kialakulásáról, részletezzék a helyszín földrajzi adottságait, az időjárási viszonyokat, hívják fel a figyelmet a helyi gasztronómiai különlegességekre és kulturális, szabadidős programokra, ajánljanak szállást, számítsák ki az út összegét, készítsenek angol nyelvű leírásokat is!^[2]

Kicsit természettudományosabb, ha a Föld napjára iskolai villámcsődületet (flashmob), kiállítást és megmozdulást tervezünk. Idővonalon bemutathatjuk az egymást követő földtörténeti korszakokat, plakáton vagy infografikán ajánlhatjuk az alternatív energiaforrásokat, kisfilmben felhívhatjuk a figyelmet a környezetszennyezés veszélyeire és következményeire, szófelhő segítségével beszélhetünk az ökológiai lábnyomról, saját készítésű grafikonok szemléltetésével érzékelteni tudjuk a drasztikus folyamatokat. A projekt zárásaként egy diákfórumot is rendezhetünk, ahol a tanulók környezetvédelmi ajánlásokat

fogalmazhatnak meg, ezekből a pontokból frappáns szlogeneket írhatnak, amit egy bio-blogon akár rímes formában sokakkal megoszthatnak. Mindezt akár közös szemétszedéssel vagy faültetéssel is megkoronázhatjuk.

Láthatjuk, hogy a projekt alapú tanulással életszerű és élménnyel teli tud lenni az iskola, a tényeket összefüggéseiben értik meg a diákok, aktívan és kreatívan dolgozhatnak egy tananyag kapcsán, akár egy igazi munkahelyen, ahol elengedhetetlenek az olyan készségek, mint például a kreativitás, a kezdeményezőképesség, a kommunikáció és együttműködés, a problémamegoldás, az önszabályozó tanulás, a kritikus gondolkodás és a digitális technológia.

Több tanárral összefogva, de akár saját magunk is találhatunk ki ilyen tanulókat megmozgató projekteket, hogy valóban jól funkcionáló iskola legyünk, amely jól megalapozza a tanulók jövőjét.

Hivatkozások:

[1] Falus Iván (2003): *Didaktika. Elméleti alapok a tanítás tanulásához*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.

[2] *Adaptálható jó gyakorlatokat itt találunk: Hunya Márta (2009): Projekt módszer a 21. században I. Új pedagógiai szemle. 59. évf. 11. szám 75-96. oldal*

Gondolkodtató

Miért célszerű egyes témák tanításánál a projektmódszert választani?

Hogyan motiválhatóak a diákok a projekt során?

*Melyek azok a 21. századi készségek és képességek,
amelyek jól fejleszthetőek egy iskolai projekt során?*

Egy próbát megér

*Válasszon ki egy olyan témát vagy feldolgozási ötletet, amelyről úgy
gondolja, hogy jól köthető a mindennapokhoz, valamint több tantárgyhoz
is kapcsolódik a téma, majd tanulói és akár más kollégái bevonásával
készítsen projekttervet, amelyet megvalósítanak!*

AJÁNLÓ

Kedves Olvasó! Köszönjük, hogy minket választott!

Cégünk, a Neteducatio Kft. elkötelezetten tevékenykedik a pedagógia területén. Átfogó, komplex szolgáltatásokat nyújtunk oktatási intézmények munkatársai részére. Tevékenységeink között pedagógusképzések, szakmai kiadványok és termékek, oktatási tanácsadás, szakértői feladatok, intézményi tréningek, intézménymenedzsment szerepelnek.

Hallgatóink, ügyfeleink elégedettsége elsődleges szempont, így számunkra rendkívül fontos minden visszajelzés a munkánkkal, képzéseinkkel kapcsolatban.

Észrevételeit, véleményét az info@neteducatio.hu címen várjuk!

ÖNNEK AJÁNLJUK:

Fegyverneki Gergő – IKT-s ötlettár

Modern Pedagógus sorozatunk legújabb darabja (nemcsak) kezdőknek mutatja be az IKT-eszközök iskolai felhasználásnak lehetőségeit. Egyéni struktúrájának köszönhetően hatékonyan és egyszerűen használható ötletgyűjtésre és új webes felületek megismerésére egyaránt, hiszen a 21. századi tanár eszköztárából nem hiányozhatnak a változatos infokommunikációs technológiák. A kiadvány életkortól és tapasztalattól

függetlenül szolgálhat újdonsággal olvasóinak. Korszerű óratervmátrixa segítségével bárki könnyedén beemelheti az IKT-eszközöket a tanulási-tanítási folyamat bármely tevékenységébe. Nincs olyan téma, melyet ne lehetne felrészni egy kis IKT-val!

Kompetencia Kalauz – 33 feladatterv kompetenciafejlesztéshez

Mások hogyan csinálják? Hogyan teszik kreatívvá az óráikat? Hogyan érnek el eredményeket? Hogyan építik be az órájukba a 6 kalap módszerét? A kiadványból megtudhatja, hogy más pedagógusok milyen kompetenciafejlesztő eszközökkel, feladatokkal érnek el eredményeket, hiszen gyakorló pedagógusok által kidolgozott feladatokat, gyakorlatokat, óraterveket mutat be Önnek a 9 kulcskompetencia fejlesztésének témájában. Kötetünk célja a kompetenciafejlesztés megkönnyítése és inspiráció nyújtása a tanórai ötlettár bővítéséhez. A feladatok, gyakorlatok életkorhoz igazodnak, azonban egy kreatív pedagógusnak gyerekjáték átalakítani azokat úgy, hogy tanóráján vagy az általa tanított korosztályban is megállják helyüket.

JEGYZETEK, BENYOMÁSOK, SAJÁT ÖTLETEK:

JEGYZETEK, BENYOMÁSOK, SAJÁT ÖTLETEK:

JEGYZETEK, BENYOMÁSOK, SAJÁT ÖTLETEK:

Ahol jó pedagógusnak lenni!

www.neteducatio.hu

